

EDITORIAL

Ara ya fa un any

Comencem est editorial recordant que fa ara ya un any que es celebraren les eleccions municipals i autonòmiques. En **Valencia**, els canvis de color en el govern de la **Generalitat** i en molts dels seus grans municipis es feren evidents. **PSOE**, **Compromís** i alguna que atra confluència han passat a regir els destins dels valencians.

D'esta evidència que resenyem volíem traure alguna conclusió, a banda del debacle que supongueren per al **PP** aquelles eleccions i la falta d'una oferta suggestiva i ilusionant per part del fragmentat valencianisme polític.

Pero nos resulta difícil senyalar o poder parlar dels guanys aconseguits gràcies al nou govern de la Generalitat. La labor de les **Corts** resulta exigua, puix, a banda de derogar alguna llei -com la de **Senyeres d'identitat**- o aprovar la de **Presuposts**, ben poc més podem resenyar que s'haja legislat per a contribuir a una

millor convivència, a gojar d'un major nivell de vida, a acabar en les precarietats que sofriuen tantes llars valencianes o a aconseguir major i millor ocupació buidant les llistes de persones que busquen treball en les oficines "d'ocupació".

Resulta cert que ha hagut un posicionament reivindicatiu de cara a **Madrid**, al **Govern central**; esperem que dure si les eleccions d'este mes de juny canvien als moradors de la Moncloa. De moment hem sofrit la sentència adversa del **Constitucional** sobre les unions matrimonials -contravenint l'Estatut d'Autonomia i humiliant-nos com a societat-. També estan en al·lo de recuperar la **RTVV**; el nostre president **Puig** ya ha pactat la reciprocitat en la **TV3** quan ni tan sols sap si podra posar en marxa la televisió pública valenciana en octubre, com preten -quina vocació de servilisme-. En tot este govern d'imatge i paperet de llimonada arribaren a noliejat

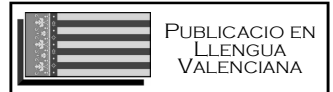
un barco per a dur alguns dels refugiats que tan mal ho estan passant i acollir-los en la nostra terra, sabent com saben que no tenen competències en la matèria... I aixina podríem citar tantes actuacions que busquen el flas mediàtic i poc més.

El **Cap i Casal** no ha millorat en res, si exceptuem algun cacau de tràfic organitzat per al·lo de la peatonalització de determinades vies que no arriba a ser; tampoc han abordat la necessària educació vial, especialment per als que se'n pugen a una bicicleta sabent a penes que es un "aparat", pero ignorant que es tracta d'un vehicul de dos rodes; i millor no parlem de **El Cabanyal**.

Ara, despuix d'un any encara estan fent consultes per a que la ciutadania els diga quines son les actuacions que ha de fer; molt democràtic el tema, pero en aço no es pot ocultar l'ineptitud en moltes àrees de govern.

Per a arrematar, una qüestió que

especialment nos preocupa com a valencians i valencianistes i que este passat mes de maig ha posat en alerta a tots els qui considerem la llengua valenciana, el nostre idioma, únic i independent de qual-sevol altre; sí, es tracta de l'acostament de la **RACV** i la **AVL** en base a un document a on pareix que es vol acabar en un conflicte -eixe que alguns duen temps dient que no existix- que es llingüístic i identitari. Quan vostres lliguen estes llinees, el contuberni s'haura consumat o be el trencament definitiu s'haura produït. Si la **RACV**, institució cultural i científica referent del valencianisme durant dècades, deixa en mans de la **AVL** el tema de l'idioma valencianista, el valencianisme haura de reconsiderar eixa fidelitat a l'institució centenària i a lo millor buscar una solució que ya plantejà **Constanti Llobart** a finals del segle XIX, crear una **Acadèmia de la Llengua Valenciana**.

LA CITA

Governar es l'art de crear problemes en la solució dels quals mantindre a la població en suspens.

Ezra Pound

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **ARA YA FA UN ANY**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **EL CASTELL DE FADRELL**
- FENT MEMORIA: **4 DE JUNY DE 1264, L'OFICIALITAT DEL ROMANÇ VALENCIÀ**
- 3
- JOCS TRADICIONALS (XV): **AMAGAR LA CORREJA / JUGAR A PARETETA**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **VESPREDES DE CHICLET**
- 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **EL TASSO DE FUSTA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Problema de fi de curs:
¿Quantes fotocopies d'est exemplar hauries de fer si volgueres repartir-les entre X amics i Y coneguts?
Solució: Ne faria a montó i les que sobren les seguiria repartint fins que s'acabaren.
Calificació: Matrícula d'honor i premi extraordinari.

ACTIVITATS CULTURALS JUNY DE 2016

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ACP (Ateneu Cultural de Paterna)

Pça Major, 1 - 2na. 46980 Paterna
Tel: 639 948 238

ateneoculturalpaterna.blogspot.com.es

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)

C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

Cardona Vives

C/ En mig, 23-9º-27ª. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68

www.cardonavives.com

CVal (Convenció Valencianista)

www.convenciovalencianista.org
cvalencianista@gmail.com

GAV (Grup d'Acció Valencianista)

C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

www.gav-valencianistes.com

GCITS (Grup Cultural Il·licita "Tonico Sansano")

C/ José Santos Orts, 4 - baix. 03204 Elig
www.galeon.com/grupculturalillicita

LRP (Lo Rat Penat)

C/Trinquet de Cavallers,9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92

www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94

www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en esta pagina.

Del **26 Maig** al **10 Juny**. 10:00 a 14:00 i 17:00 a 19:00 h. Seu de la RACV.

EXPOSICIO DE PINTURA: María de Sales Gil Cestero: "Pintura de Vida".

+Info: **RACV**

1 Juny (dimecres) 19:00 h. Seu de LRP.

RECITAL DE MUSICA: Miguel Ángel Gorrea (violí) i **Fernado Tortajada** (piano)

+Info: **RACV**

2 Juny (dijous) 19:00 h. Seu de la RACV.

CONFERENCIA: Francisco Abelardo Cardells Martí: "Las Coronas de Castilla y Aragón y sus habitantes ante la empresa americana".

+Info: **RACV**

4 Juny (dissabte) 14:00h. Restaurant

"Lledó Celebrity". C/ Joan Pau II. Castello.

XIX PREMIS FADRI-CARDONA VIVES

Dinar i entrega de premis.

+Info: **Cardona Vives**

5 Juny (dumenge) 11:00h. Sala Cultural "La Llonja" d'Altabix. Elig.

XXXVI PALMES DORADES. Acte d'entrega d'estes distincions al Casal Bernat i Baldoví, la Seccio de Llengua de la RACV i Jesús Valentín.

En acabant, dinar de germanor (14:30h)

+Info: **GCITS**

(Continúa en la página següent)

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correus 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

PATRIMONI VALENCIÀ

El Castell de Fadrell

M^aA.M.C.

Castello ciutat, capital de la **Plana Alta**, conta en elements d'un gran valor patrimonial: riquesa històrica i cultural, importants monuments, tradicions, gastronomia, etc. Entre estos s'ha de mencionar un paratge natural prop del municipi, el tossal a on se troben la **Ermita de la Magdalena** i el **Castell de Fadrell**, que es un referent paisagístic, junt als imponents relleus de la serra del **Desert de les Palmes**. Des del cim del tossal se

dispon d'una ampla panoràmica de la zona costera i litoral de la capital. Les dos rellevants construccions aludides son inqüestionables elements d'identitat de l'originària població castellonenca.

El **Castell de Fadrell** o **dels Moros**,

també conegut com **Castell Vell** o **de la Magdalena**, es troba emplaçat a set quilòmetres al nord del centre de Castello. Es una fortificació militar d'orige musulma que te una forma atípica, puix es escalonada, adaptada a la cima del tossal de la Magdalena a on està situada. El nom de Fadrell te el seu orige en la denominació de les chicotetes comunitats rurals musulmanes en forma d'alqueries que hi havia repartides a lo llarc del territori.

Els orígens d'esta construcció se troben entre els segles X i XI. Fon ocupat pel **Sit** i pel rei aragonés **Pere I**; posteriorment fon somes pels almoravits i reconquistat en 1233 per **Jaume I**. En nombroses etapes de l'Historia fon referent com a centre de defensa.

L'actual ciutat de Castello te el seu orige en este antic emplaçament musulma, el qual, una volta conquistat per Jaume I i perduda la seua importància estratègica militar, seria abandonat, en preferir els seus moradors, els vells i els nousvinguts, la riquesa i comoditat de la fèrtil plana que s'estenia als seus peus. Aixina, en 1252, se fundà la nova ciutat que prosperà rapidament. El Castell, consegüentment, al quedar-se deshabitada, començà un pro-

cess d'abandonament i de ruïna, permaneixent com a vestigis de la fortalesa al·lunades de les torres, muralles, annexos, etc., ademés de jaciments arqueològics.

La seua fabrica es de tapia i mamposteria al modo de les tècniques de construcció arap. Se compon de quatre recintes. El superior es la **alcassaba** o recint fortificat, de forma poligonal, compost per diferents torres entre les que se troba la **Torre de l'homenaje**; també se

conserven parts de muralles en tres torres semicirculars i alguns aljups. El **albacar** es el segon recint amurallat, destinat a guardar els animals; de dimensions majors, constituïx la zona intermija. Està compost de la torre **bar-**

bacana, que es l'actual campanar de l'Ermita de la Magdalena, en estructura cilíndrica de mamposteria, i tres torres més. La muralla de l'oest, es el llenç millor conservat. En el tercer recint destaca, al nord-oest, la gran torre de tapial. Les muralles exteriors de la fortificació, realitzades també en la tècnica de tapial, llimiten el quart recint.

De tots estos espais, el més important es el segon recint, a on se troba l'ermita, construïda en un extrem de la muralla.

En l'objecte de protegir els jaciments arqueològics i recuperar la fortificació que quedava en peu, a partir de l'any 2000 comencen a portar-se a terme una sèrie de projectes de restauració de llenços, torres, muralles i annexos que s'han anat eixecutant en diferents fases. El passat mes de febrer acabaren les obres de restauració d'esta antiga fortalesa migeval. La rehabilitació ha segut practicada en la mateixa tècnica mil·lenària -tapial- que utilisaren els musulmans en la seua construcció.

A lo llarc del primer semestre d'enguany s'han vingut organisant unes jornades per a posar en valor este enclau arquitectònic, el qual podra ser visitat en un futur proxí.

ERMITA DE LA MAGDALENA I, DARRERE, LES RECIALLS DEL CASTELL

FENT MEMORIA

4 de juny de 1264, l'oficialitat del romanç valencià

J.M.M

REI EN JAUME I, F. SERRA ANDRÉS

El nostre patrimoni històric i ordenava, de manera especial cultural es ric i ha segut confor-

als juristes, llegistes i advocats, en definitiva a qui No debem oblidar aquelles fi-

s'encarregava d'administrar tes de vital importància per a la justícia, que ho fera en **romanç valencià**, racontant el com a poble. Es per això que llati d'estos menesters. este mes recordem i celebrem S'imponia aixina l'us del nostre idioma per a millor enteniment dels autos i sentències concedia **Jaume I**, en **Calatayut**, un **privilegi real** pel qual per part de la població.

Amagar la correja / Jugar a pareteta

Amagar la correja

Es marca en terra un quadro que es diu "casa".

Participa un número indeterminat de jugadors que, o be se tapen els ulls, o be esperen darrere d'un canto mentres u d'ells amaga una correja (o un mocador).

Quan està amagada avisa als jugadors que permaneixien en els ulls tapats o fora del camp de visio, chillant: "¡Corregeta amagada!". En eixe moment tots ixen a buscar-la i qui paga -aço es, qui l'havia amagada- va avisant: "Calent, calent", si algu dels que la busquen està propet d'ella; o "gelat, gelat" si esta llunt. I quan algu la troba li diu: "¡Te cremes!"

Llavors, qui l'ha trobada ix corrent darrere dels demes pegant correjades, mentres estos fugen i se salven ficant-se en "casa".

S'acaba la tanda quan tots estan dins del quadro i paga -aço es, amagarà la correja- el primer que entrà en la "casa". Aixina torna a escomençar el joc.

IL·L·U·S·T·R·A·C·I·O· DE CONRAD MEYER, DEL LLIBRE KINDERSPIEL (JOCS DE CHIQUETS)

Jugar a pareteta

Es tracta d'un joc molt popular en tota Valencia i que es va estendre a jugadors adults substituint els cromos per diners.

Juguen 3 o 4 participants. Marquen una línia en la paret i sostenen sobre ella el cromet, deixant-lo caure d'un en un i en alternancia dels jugadors. El cromet que en caure a terra toque al d'un atre el guanya el jugador que ha fet la tirada, qui el retira junt al seu.

Els adults juguen en monedes, "a pam i guanye". La moneda que cau a un pam o manco d'una atra se la queda el tirador. Primer es pacta qui medix el pam, encara que quan es jugava molt a sovint portaven un palet en la mida.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

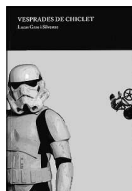
J.M.M.

Grao i Silvestre, Lucas

Vesprades de chidet

Col. Rajolar, 36. Foment de les Lletres Valencianes- L'Oronella. Valencia, 2016 (100 pàgines)

Premi de novela El Pilo, 2015

La novela que vos recomanem este mes fon la premiada en l'edicio XXVIII del **Concurs de Narrativa en Llengua Valenciana** que anualment convoa l'associacio cultural **El Piló de Burjassot**.

Lucas Grau, el seu autor, es un escriptor novell que se nos presenta ya com un excelent narrador; en **Vesprades de chidet** construeix un relat agil, ple de personages, tots ells interrelacionats, que es mouen entre **Valencia, Charle-roi i L'Havana**.

La narracio es vertiginosa, com en part ho es la trama central, en la qual Nelo Puchades es un cicliste, que, per determinades circumstancies, ha de viajar per carretera per a poder arribar a temps a inscriure's i participar en el **Tour de França** i no deixar penjat al seu equip, del que ell es el lider. Sent el personage central, no podem otorgar-li en exclusivitat el protagonisme puix, si a la fi tot gira entorn ad ell i el seu viatge, es a través de l'admiracio del seu germa, Ariel, que coneixem part important dels fets i la descripcio d'alguns personages de la novela. Els sentiments i concepcions que d'ells se destilen estan implicats en la trama que se planteja.

A lo llarc de les pàgines del llibre, una operacio a cor obert, les relacions amoroses en els seus altibaixos, els amors frustrats i els corresposts, beateries i inclus alguna sessio de santeria o de trafic d'estupefaents constitueixen una mescolança que en definitiva donen diversitat i consistencia a l'argument central.

L'amic "crono" marca en determinacio els fets i els temps de les accions, i realment la llectura es realisa en aidea, com immersos en una carrera per a arribar pronte a la meta.

ACTIVITATS CULTURALS

JUNY DE 2016

(Ve de la pagina anterior)

7 Juny (dimarts) 19:00 h. Seu de la RACV.

CONFERENCIA: Lucas Montojo Sánchez: "Vagabundas y malvivientes: restricciones para viajar al Nuevo Mundo".

+Info: RACV

10 Juny (divendres) 21:00 h. Hotel Astoria.

Valencia C. (Per confirmar.)

PREMI LLEALTAT 2016

Sopar i entrega del premi

+Info: GAV

11 Juny (dissabte) 11:00 h. Porta de l'Ermita de Sta. Llucia. Valencia C.

TOTS ELS DIES 9. Homenage a Crisostom Martínez.

+Info: CVal i Rogle

13 Juny (dilluns) 20:00 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSALlegiran: Joan Antoni Alapont i Marta Lanuza.

+Info: Aellva

14 Juny (dimarts) 19:00 h. Seu de la RACV.

CONFERENCIA: Emilia Salvador Esteban: "La monarquía hispánica de los Reyes Católicos: Mitos y realidades".

+Info: RACV

17 Juny (divendres)

XV CERTAMEN LLITERARI "Ateneu Cultural" de Paterna.

Sopar i entrega de premis.

+Info: ACP

21 Juny (dimarts) 19:00 h. Seu de la RACV.

CONFERENCIA: Guillermo Carnero: "El crepúsculo del Siglo de Oro Valenciano: La corte de los Duques de Calabria".

+Info: RACV

21 Juny (dimarts) 19:30 h. Seu de LRP.

RECITAL POETIC: Remigi Pons i Tudela: "Homenage als poetes festius valencians"

+Info: LRP

24 Juny (divendres) (Hora per confirmar.) Seu de LRP.

CLAUSURA DEL CURS 2015-2016

+Info: LRP

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com**www.pjvalencianista.org****http://issuu.com/rogleconstantillombart**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de colaborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Se diu d'allo que està encès, que crema o ardiu.	1.	-	-	-	-	<u>N</u>	-
	2. Condicio de fret. S'aplica tambe a la persona que mostra indiferencia, insensibilitat o falta d'entusiasme o emocions.	2.	-	-	-	-	<u>D</u>	-
	3. Persona que es dedica a fabricar mantes, generalment a ralles, de cotó o llana.	3.	-	-	-	<u>S</u>	-	-
	4. Instrument musical que combina dos mecanismes diferents: te cordes i teclat com un clavecí i flautes com un orgue.	4.	-	-	-	-	<u>I</u>	-
	5. Figura en relleu esculpida en una pedra preciosa, generalment onix o agata.	5.	-	-	-	<u>M</u>	-	-
	6. Dona que presidix uns jocs florals o una festa.	6.	-	<u>E</u>	-	-	-	-
	7. Se diu d'allo que pot trencar-se en facilitat.	7.	-	-	-	-	-	-
	8. Persona que es dedica a la fabricacio o venda de gerres.	8.	-	-	<u>R</u>	-	-	-
La solucio a peu de pagina.	PARAULES VERTICALS							
	1. Dir-li a una persona coses agradables o complaure-la d'alguna manera, a vegades en l'intencio de conseguir alguna cosa.							
	2. Disgregar o fer desaparèixer les partícules d'un cos en un altre. Perdre el sentit una persona o animal.							

RONDALLA

M^aA.M.C.

El tasso de fusta

Una volta, un home major que s'havia quedat a soles pensà en traslladar-se a viure en la família que li quedava: son fill, la nora i el net.

Com els anys no perdonen li **tremolaven** les mans, la seua visio ya era defectuosa i caminava insegur.

Quan arribava l'hora de menjar, la família s'assentava junta en taula. El

yayo al **mastegar** feya soroll en la boca i li caïa menjar en terra; en moltes ocasions se li **tombava** el got de l'aigua, que acabava escampada per la taula.

Fill i nora pensaren en posar remei ad eixa molesta situacio, per lo que decidiren que el yayo menjaria a banda, en una taula menudeta situada en un canto del menjador. El menjar li'l servirien en un tasso de fusta. Aixina ho feren, encara que a voltes veen que al yayo li caïa alguna que atra llagrima. El net ho observava tot en silenci.

Una vesprada el pare va vore al seu fill que estava jugant en unes peces de fusta. Curios, li preguntà: "¿Qué estas fent?"

El chiquet li respongué: "¡Ah! Estic fent un tasso per a tu i un altre per a la mare, aixina, quan sigau majors com el yayo i vixcau en mi, els tingau dispostos per a menjar en ells".

El pare i la mare **deprengueren** la lliço i s'afanyaren en corregir l'**agravi** que havien **infligit** al yayo, assentant-lo de nou a taula en tota la família.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de www.enbuenasmanos.com

<p>GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)</p> <p>Agravi/ vexacio/ humiliacio/ injuria/ escarni/ ultrage: Ofensa que es fa ad algu fent o dient alguna cosa contra el seu honor o fama.</p> <p>Deprengueren de deprendre/ ensenyar-se/ aplicar-se: Adquirir coneixi-</p>	<p>ments o practica en alguna cosa per mig de l'estudi, l'observacio o l'eixerfici practic.</p> <p>Infligit de infligir/ originar/ ocasionar: Causar dany, fer mal.</p> <p>Mastegar/ rosegat/ menjar: Triturar el menjar en les dents.</p>	<p>Tombava de tombar/ volcar: Caure a terra algu o alguna cosa que estava dreta.</p> <p>Tremolaven de tremolar/ oscilar: Agitar-se en moviments rapits, freqüents i involuntaris, per tindre por, fret, o agotament.</p>
---	--	--

Solucio:

Verticals: 1. AFALAGAR 2. DESVANIR

1. ARDENT 2. FREDOR 3. FLASSADER 4. CLAVIORQUE 5. CAMAFEU 6. REGINA 7. TRENCAIDI 8. GERRE

I RECORDA...La nostra primera paraula es **afalagar**. Està **afalagat** aquell que ha sigut agradat o complagut en fets o boniques paraules. Es **afalagador** qui afalaga. L'accio i efecte d'afalagar es un **afalac** o **afalagament**. Es **afalagable** aquell que es susceptible de ser afalagat. Eix.: *No se deixa engatuçar en afalacs i paraules agradables. // Se va sentir molt afalagat pel reconeiximent que se li feu a la seua labor professional.*

La nostra segona paraula es **desvanir**. L'accio i efecte de desvanir o desvanir-se es un **desvaniment**. S'ha **desvanit** allo que s'ha disgregat o ha desaparegut; tambe, aquell que ha perdut el coneiximent. Eix.: *A causa de la forta calor ha tingut un desvaniment. // El seu perfum se desvanix en l'aire lentament.*